

Stavební úřady a jejich odpovědnost za bezpečnost práce na stavbě

Rok co rok se stane několik závažných havárií přímo na stavbách či v souvislosti se stavební činností. K nejtragičtějším patřil střet rychlíku Comenius se spadlou částí mostní konstrukce ve Studénce v roce 2008 či loňské zřícení domu v Soukenické ulici v Praze. V roce 2005 došlo na stavbách v ČR ke 33 smrtelným úrazům, v roce 2008 jich bylo už 50 a za rok 2009 bude jejich počet nepochybně ještě vyšší.

Jaká je vlastně odpovědnost stavebního úřadu a jeho konkrétních zaměstnanců? Lze podobným neštěstím účinně předcházet? Mají stavební úřady nástroje, jak dodržování zákona kontrolovat?

PODMÍNKY ZPRACOVÁNÍ PROJEKTU

Zaměstnanec stavebního úřadu kontroluje velké množství podkladových materiálů. Z pohledu bezpečnosti práce projektová dokumentace podle vyhlášky č. 499/2006 Sb., o dokumentaci staveb, musí obsahovat určení koordinátora bezpečnosti a ochrany zdraví při práci (BOZP) na staveništi a zpracovaný plán BOZP. »Bohužel v praxi i renomovaní projektanti a projekční firmy o této povinnosti obvykle nevědí, nebo tuto problematiku podceňují. Proto je dobré, když stavební úřad již při územním rozhodnutí do podmínek pro zpracování projektu stavby pro stavební povolení zakotví povinnost předložit plán BOZP,« říká Vladimír Mílek, předseda profesního sdružení Společná vize pro bezpečnost práce na staveništích.

Plán BOZP je dokument, v němž se zpracují bezpečnostní opatření na možná nebezpečí a rizika. Při stavebních pracích dochází k ohrožení lidí, kteří je vykonávají. Působí-li na staveništi více zhotovitelů, riziko se dále zvyšuje možným vzájemným ohrožením jejich pracovníků. Velmi vážným nebezpečím je možné ohrožení tzv. třetích osob, tedy veřejnosti, která o něm nemá žádnou informaci. Po určení viníka však všichni zúčastnění začnou vymáhat náhradu škody i náhradu za práce při odstraňování havárie. Pozůstalí budou vymáhat odškodnění - a stejně tak i zranění. Celá suma se proto může vyšplhat až na několik stovek milionů korun.

NEJČASTĚJŠÍ POCHYBENÍ

Zásadním pochybením stavebního úřadu s právní odpovědností může být, vydá-li stavební povolení, ačkoliv projektová dokumentace nepočítá ani s plánem, ani s koordinátorem BOZP, přestože jsou k tomu naplněny zákonné podmínky. Stavební úřad je zcela odpovědný za svou práci a nese právní odpovědnost za stavbu. V případě havárie na stavbě se provede šetření, které stanoví, zda dokumenty schválené stavebním úřadem byly správné a je-li projektant či stavitel odpovědný za případné selhání.

Další pochybení spočívají v zanedbání kontrolních prohlídek na staveništi, zejména tam, kde se konají nebezpečné stavební práce s možným ohrožením veřejnosti.

Uvedenými skutečnostmi není dotčena soukromoprávní odpovědnost podle občanského zákoníku a obchodního zákoníku ani trestněprávní odpovědnost (například za nedbalostní delikty) podle trestního zákona. Právní odpovědnost nese i konkrétní úředník stavebního úřadu, který vydal povolení ke stavbě. Míru zavinění a pochybení všech, kdo se na nehodě či neštěstí mohli podílet, však určí až soud.

KOMPETENCE STAVEBNÍHO ÚŘADU

Stavební úřad má oporu nejen ve stavebním zákonu, který upravuje ve věcech stavebního řádu zejména povolování staveb a jejich změn, dohled a zvláštní pravomoci stavebních úřadů, povinnosti a odpovědnost osob při přípravě a provádění staveb, nýbrž také ve vyhlášce č. 499/2006 Sb., o dokumentaci staveb. Kompetence stavebních úřadů je jednoznačně dána, žel málo využívána. Je nutné zdůraznit postavení a odpovědnost úředníků na stavebním úřadě, zejména ve smyslu zpřísnění kvalifikačních předpokladů i následného školení.

Požadavek na vysokoškolskou kvalifikaci pro úředníka stavebního úřadu v oboru architektury nebo stavebnictví je legitimní. S tím ovšem souvisí finanční možnosti obcí, které jsou omezené. »Obecně se úředníci vzdělávají v souladu se zákonem číslo 312/2002 Sb., ale při jednáních na stavebních úřadech nebo investičních odděleních obecních úřadů se setkávám s naprostou neznalostí zákona č. 309/2006 Sb., o zajištění dalších podmínek bezpečnosti a ochrany zdraví při práci. Otázkám bezpečnosti při výstavbě se věnuje nedostatečná pozornost,« dodává Vladimír Mílek.

Zcela samostatný problém představují »šuplíkové projekty«, chystané obcemi dopředu s tím, že budou uskutečněny, až se na ně seženou peníze z evropských fondů. V těchto projektech téměř vždy chybí rozpočet právě pro plán a koordinátora BOZP. Jakmile se obcím podaří dotaci získat, musí pak buď projekt dofinancovat z vlastních zdrojů, či dokonce peníze vracet.

Zdroj: Společná vize